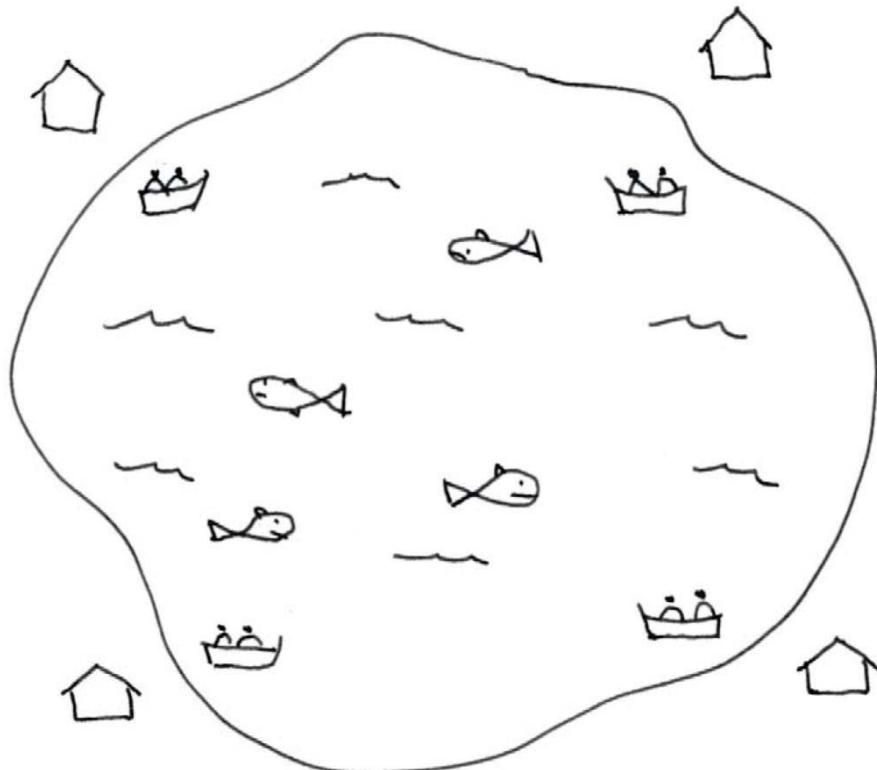

Φυλλάδιο για τους μαθητές 4.1

Υπόθεση εργασίας: η σύγκρουση στην κοινότητα των ψαράδων

I. Η κοινότητα των ψαράδων

Ας φανταστούμε μια μεγάλη λίμνη γεμάτη ψάρια. Στις ακτές της ζουν ψαράδες σε τέσσερα χωριά – η κοινότητα των ψαράδων. Κάθε χωριό στέλνει ένα πλήρωμα να ψαρέψει. Την κατάλληλη περίοδο, (από τον Απρίλιο ως τον Μάιο), οι ψαράδες δεν ψαρεύουν, ώστε να ανανεωθεί το απόθεμα των ψαριών. Την περίοδο αυτή, επισκευάζουν τα δίχτυα και τα καϊκια τους. Οι ψαράδες εξασφαλίζουν τα προς το ζην με τα ψάρια. Όταν δεν καταναλώνουν για τις ανάγκες της οικογένειάς τους, μπορούν να τα πουλήσουν στην κοντινή αγορά. Με αυτό το εισόδημα, οι ψαράδες τρέφουν, ντύνουν και φροντίζουν τους εαυτούς τους και τις οικογένειές τους. Το επίπεδο ζωής τους είναι ταπεινό, αλλά επαρκές.

II. Η σύγκρουση για την κακοδιαχείριση των πόρων

Τα τελευταία δύο με τρία χρόνια, ξέσπασε σοβαρή διαμάχη στην κοινότητα των ψαράδων. Κάποιοι ψαράδες αποπειράθηκαν να αυξήσουν το εισόδημά τους, ψαρεύοντας περισσότερο, με αποτέλεσμα να μειωθεί ο ρυθμός αναπαραγωγής των ψαριών και το απόθεμά τους να πέσει στο μισό μέσα σε τρία χρόνια. Η κοινότητα των ψαράδων αντιμετωπίζει μια σειρά από προβλήματα:

1. Τη μείωση των αποθεμάτων ψαριών, με κίνδυνο την παντελή εξάλειψή τους.
2. Τη μείωση της συνολικής παραγωγής ψαριών.
3. Την ψαλίδα ανάμεσα σε δύο πλούσια και δύο φτωχά χωριά (νικητές και ηττημένοι).
4. Τον κίνδυνο βίαιης σύγκρουσης ανάμεσα στα ψαροχώρια.

Πρόκειται για σύγκρουση σχετικά με την κακοδιαχείριση κάποιων κοινών πόρων, που, όπως φαίνεται, βασίζεται σε τρεις παράγοντες οι οποίοι αλληλοενισχύονται:

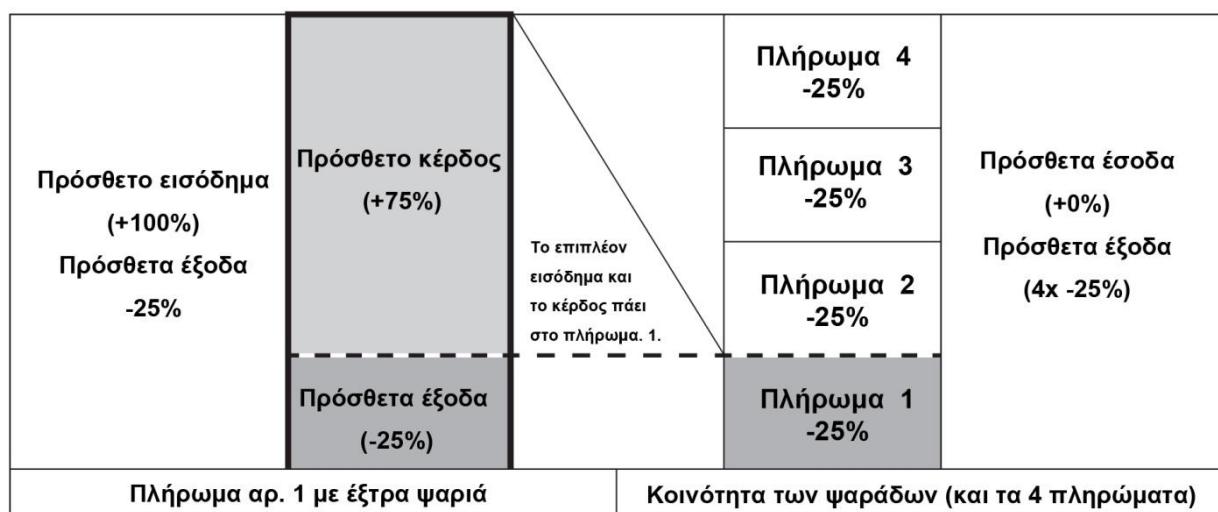
1. Υπάρχει κίνητρο που σπρώχνει τους ψαράδες να πιάνουν περισσότερα ψάρια.
2. Δεν υπάρχουν καθόλου κανόνες, οπότε οι ψαράδες μπορούν να κάνουν ότι θέλουν.
3. Τα πληρώματα των ψαράδων δεν έχουν επικοινωνία μεταξύ τους.

III. Ανάλυση της σύγκρουσης («διάγνωση»)

1. Το κίνητρο για την υπεραλίευση ψαριών

Κάθε ψαράς γνωρίζει ότι η κοινότητα στηρίζεται στα αποθέματα των ψαριών, οπότε ξέρει ότι χρειάζεται να μην ψαρεύει κατά την περίοδο της αναπαραγωγής των ψαριών.

Από την άλλη, κάθε ψαράς ξέρει εξίσου, πως αν το πλήρωμά του έπιανε ένα παραπάνω ψάρι, το απόθεμα των ψαριών δεν θα άλλαζε δραματικά. Θα αύξανε το εισόδημα του πληρώματος, ενώ το κόστος – η έγνοια για το απόθεμα των ψαριών – θα αντιμετωπίζοταν από το σύνολο της κοινότητας. Η άνιση κατανομή πρόσθετων εσόδων και εξόδων λειτουργεί προς όφελος των ψαράδων που ψαρεύουν περισσότερα ψάρια. Με αυτό το κίνητρο, μπορεί κάποιος να ψαρεύει μέχρι να ξεντληθούν τα ψάρια. Από την οπτική γωνιά κάθε ψαρά, φαίνεται λογικό να πιάνει περισσότερα ψάρια.

Ένα πλήρωμα πιάνει περισσότερα ψάρια: άνιση κατανομή πρόσθετου εισοδήματος, επιπλέον έξοδα και επιπλέον κέρδος για την κοινότητα των ψαράδων

Όλοι οι ψαράδες γνωρίζουν το κίνητρο αυτό, και έχουν πλήρη ενημέρωση για τις συνέπειες των πράξεων του καθενός. Είναι πιθανό να συμβεί το χειρότερο σενάριο – να κάνουν όλοι το ίδιο, να πιάσουν περισσότερα ψάρια. Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα να υπεραλιευθεί το απόθεμα ψαριών και να μην έχει τη δυνατότητα να πολλαπλασιαστεί πια. Τότε θα αρχίσει ένας φαύλος κύκλος, καθώς οι ψαράδες μπορούν να ισοφαρίσουν τη ζημιά που θα έχουν στο εισόδημά τους, αυξάνοντας το επίπεδο υπεραλίευσης.

2. Η απουσία κανόνων

Οι ψαράδες λειτουργούν έτσι, διότι δεν υπάρχουν καθόλου κανόνες –καμία καθοδήγηση, καμία ασφάλεια, κανένας κοινωνικός στόχος, καμία κύρωση. Όπως έχουν τα πράγματα, κάθε ψαράς μπορεί να κάνει κατά το κέφι του, και ότι ψαρεύει του ανήκει.

Με αυτές τις συνθήκες, η συμπεριφορά των ψαράδων δεν προκαλεί έκπληξη – παράλληλα, όμως, τα αποτελέσματά της στην κοινότητα και στο απόθεμα των ψαριών είναι καταστροφικά.

3. Η απουσία επικοινωνίας

Μέχρι τώρα, οι ψαράδες δεν έχουν συναντηθεί για να συζητήσουν την κατάσταση. Κάνουν ότι θεωρεί ο καθένας καλύτερο, και αντιδρούν στις αποφάσεις των άλλων πληρωμάτων.

4. Η επίδραση της κακής διαχείρισης των πόρων

Το μοντέλο της βιωσιμότητας βοηθάει στον προσδιορισμό της ζημιάς που έγινε από την κακή διαχείριση των ψαράδων, και επιπρόσθετα, μπορεί να βοηθήσει να βρεθεί ένα μοντέλο εναλλακτικής πολιτικής (βλ. φυλλάδια για τους μαθητές 4.2 και 4.4).

IV. Διευθέτηση της σύγκρουσης

Όταν επιλέγεται μια «θεραπεία», θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η «διάγνωση».